

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย โดยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชน และให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการรับบริการชุมชน และการให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ โดยดำเนินการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กำนัน ซึ่งอยู่ในตำบล เขตบริการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 30 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 ตำบล ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกำนัน 90 คน
2. ผู้ใหญ่บ้าน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากผู้ใหญ่บ้านในตำบลที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนที่สุ่มไว้ตามข้อ 1 ตำบลละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน 90 คน
3. ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 25,565 คน ทายขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสุ่มของ Krejcie and Morgan (1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 380 คน

เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายและมีลักษณะเป็นตัวแทนของประชากร จึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling technique) ตามลำดับขั้นดังนี้

(1) แบ่งชั้นเรียนออกเป็น 6 ชั้น จากนักเรียนชั้น ม.1 5,513 คน ม.2 5,387 คน ม.3 5,971 คน ม.4 2,656 คน ม.5 2,750 คน ม.6 3,288 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน ชั้น ม.1-ม.3 จำนวนชั้นละ 90 คน ม.4-ม.5 จำนวนชั้นละ 30 คน ม.6 ชั้นละ 50 คน

โรงเรียนที่เปิดสอนชั้น ม.1-ม.3 มีจำนวน 20 โรงเรียน และโรงเรียนที่เปิดชั้น ม.1-ม.6 มีจำนวน 10 โรงเรียน แบ่งนักเรียนในแต่ละชั้นในทุกโรงเรียนดังนี้

ชั้น ม.1	จำนวนโรงเรียน	3 คน
ชั้น ม.2	จำนวนโรงเรียน	3 คน
ชั้น ม.3	จำนวนโรงเรียน	3 คน
ชั้น ม.4	จำนวนโรงเรียน	3 คน
ชั้น ม.5	จำนวนโรงเรียน	3 คน
ชั้น ม.6	จำนวนโรงเรียน	5 คน

จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) รวมตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 560 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้สัมภาษณ์กับทุกกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลเฉพาะตัวของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชน

และการให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการรับบริการชุมชน และการให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จำนวน 6 คน ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเขตรับผิดชอบเป็นรายโรงเรียนและอำเภอ โดยคำนึงถึงภาษาที่ใช้ในแต่ละท้องที่ เช่น ภาษาไทยอีสาน เขมร และส่วย เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพ และข้อมูลเฉพาะตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้คำร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชนและการให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่และคำร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหาและอุปสรรคในการรับบริการชุมชน และการให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและรวบรวมข้อสรุปและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา โดยการแจกแจงความถี่และการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

สถานภาพของผู้รับการสัมภาษณ์

ในด้านสถานภาพและข้อมูลเฉพาะตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ สรุปได้คือ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองนักเรียน กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีจำนวนพอ ๆ กัน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และอยู่ใน

ในช่วงอายุ 41-50 ปี รองลงมาคือ มีอายุ 31-40 ปี และ 31-40 ปี ตามลำดับ ระยะทางจากบ้านหรือที่พักของผู้ให้สัมภาษณ์ถึงโรงเรียนที่ใช้บริการส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 1-5 ก.ม. ส่วนระยะทางตั้งแต่ 16-20 ก.ม. มีจำนวนน้อย วุฒิการศึกษาของผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษา รองลงมาคือ ชั้นมัธยมศึกษา และมีวุฒิทางการศึกษาที่สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกับผู้ไม่จบชั้นประถมศึกษา อาชีพส่วนใหญ่ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเกษตรกร รองลงมาเป็นอาชีพค้าขายและรับราชการ ส่วนรายได้ต่อปีของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่จะมีรายได้อยู่ในระหว่าง 5,000 บาท ถึง 10,000 บาท ลักษณะการเป็นสมาชิกกลุ่มจะมีการกระจายอยู่ในกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เคยเข้าไปติดต่อกับทางโรงเรียนที่อยู่ในเขตบริการ

ความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชนจากโรงเรียนมัธยมศึกษา

1. ด้านการศึกษา

ความต้องการของประชาชนในด้านการศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ความต้องการส่วนใหญ่จะต้องการรูปแบบหรือแนวคิดในการพัฒนา โดยลำดับและการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในชีวิตประจำวันจากมากไปหาน้อยคือ ให้โรงเรียนเผยแพร่แนวคิดในการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเองของประชาชน และของนักเรียนจะเป็นความต้องการในลำดับสูงสุด รองลงมาคือ ให้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็น ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเผยแพร่ผลงานของนักเรียน บริการข่าวสารต่าง ๆ ให้ครู-อาจารย์เป็นที่ปรึกษากิจกรรมชุมชน เข้าชมนิทรรศการและใช้ห้องสมุดของโรงเรียน เป็นที่น่าสังเกตว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการให้โรงเรียนจัดการศึกษาผู้ใหญ่สำหรับผู้ที่ไม่มีโอกาสศึกษาในระบบโรงเรียน เป็นอันดับน้อยที่สุด ซึ่งเป็นอันดับสุดท้ายของความต้องการในด้านการศึกษา ส่วนผู้ที่เคยได้รับบริการส่วนใหญ่จากโรงเรียนมัศึกษานั้น ด้านแนวคิดในการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเองประชาชนและนักเรียนและการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็นนั้น เคยได้รับบริการน้อยที่สุดแต่มีความต้องการมากที่สุด ส่วนในการบริการในด้านการจัดศึกษาผู้ใหญ่และการเปิดโอกาสให้ใช้ห้องสมุดของโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่เคยได้รับบริการในด้านนี้มากแต่มีความต้องการในการรับบริการทั้งสองด้านนี้น้อย คืออยู่ในลำดับสุดท้ายและรองสุดท้าย

จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในด้านการศึกษา การให้บริการชุมชนที่ประชาชนได้รับนั้นยังไม่ตรงความต้องการ

2. ด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ความต้องการในด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่การที่ให้โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ เป็นความต้องการมากที่สุด และการจัดแนะนำอาชีพที่เหมาะสมในท้องถิ่นอยู่ในลำดับรองลงมา และลำดับรองลงมาจากมากไปน้อย คือให้ทางโรงเรียนศึกษาสภาพเศรษฐกิจ การหารายได้ และปัญหาต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การจัดสาธิตอาชีพใหม่ ๆ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้และประสบการณ์ให้ความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับผลผลิต อบรมวิชาชีพ แก่ประชาชน เผยแพร่แนวคิดใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ การให้ความรู้ในการใช้เวลาว่าง เพิ่มพูนรายได้ การให้ข่าวสารในการประกอบอาชีพและการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการสหกรณ์ เป็นอันดับสุดท้าย

ในด้านของผู้ที่เคยรับบริการชุมชน ส่วนใหญ่จะเคยได้รับบริการในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างในการเพิ่มพูนรายได้เป็นอันดับมากที่สุด แต่เป็นความต้องการอยู่ในลำดับที่ 9 จากทั้งหมดจำนวน 11 ข้อ การให้ความรู้เกี่ยวกับการสหกรณ์นั้น ส่วนใหญ่มีความต้องการในอันดับสุดท้าย แต่มีผู้เคยได้รับบริการอยู่ในลำดับที่ 6 ในข้ออื่น ๆ นั้นความต้องการในการรับบริการมีความสอดคล้องกับผู้ที่เคยได้รับบริการพอสมควร เช่น ต้องการให้โรงเรียนศึกษาสภาพเศรษฐกิจ การหารายได้ และปัญหาต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อนำเสนอแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีผู้ที่เคยได้รับบริการสอดคล้องกับความต้องการที่จะรับบริการ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ส่วนใหญ่มีผู้ได้รับบริการในอัตราส่วนที่น้อยมาก คือไม่มีข้อใดที่มีผู้ได้รับบริการถึงร้อยละ 15 ของผู้ที่ให้สัมภาษณ์ จะเห็นได้ว่าผู้ที่เคยได้รับบริการในด้านเศรษฐกิจนี้ยังมีจำนวนน้อย

3. ด้านสุขภาพอนามัย

ความต้องการในด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเรียงลำดับ

จากมากไปหาน้อยคือ การแนะนำและให้ความรู้ในการเก็บถนอมอาหารแก่นักเรียนและประชาชน เป็นความต้องการอยู่ในลำดับที่ 1 ต่อมาคือ การให้ความรู้ในการป้องกันการใช้จ่ายในทางที่ผิด การร่วมมือกับชุมชนในการรักษาความสะอาดของชุมชน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริการด้านสุขภาพอนามัย การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัย ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร และการประกอบอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ และการจัดนิทรรศการด้านสุขภาพอนามัย เป็นความต้องการในลำดับสุดท้าย

แต่ในด้านของผู้ที่เคยได้รับบริการชุมชน ได้รับบริการด้านการจัดนิทรรศการทางด้านสุขภาพอนามัยจะมีมากที่สุด แต่ประชาชนมีความต้องการอยู่ในลำดับน้อยที่สุด และความต้องการความรู้ในการป้องกันการใช้จ่ายในทางที่ผิด มีผู้ได้รับบริการเป็นจำนวนน้อยที่สุด แต่มีความต้องการมากซึ่งอยู่ในลำดับที่ 2 ของความต้องการ ส่วนความต้องการความรู้ในการเก็บถนอมอาหารนั้น ประชาชนมีความต้องการมากที่สุดคืออยู่ในลำดับที่ 1 แต่มีผู้ได้รับบริการอยู่ในลำดับที่ 5 ซึ่งในด้านสุขภาพอนามัยนี้การบริการชุมชนทางจากทางโรงเรียนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเท่าที่ควร

4. ด้านการช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน

ด้านการช่วยเหลือกิจกรรมชุมชนนั้น มีความต้องการอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ให้ครู อาจารย์ออกเยี่ยมเยียนนักเรียนและผู้ปกครองเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน เช่น ช่วยงานศพ งานบุญต่าง ๆ นั้น มีความต้องการอยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาคือ จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เป็นสื่อกลางที่นำความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นสู่ชุมชน ร่วมงานแผนและพัฒนาท้องถิ่น ร่วมการประชุม และการอบรมที่ชุมชนจัดขึ้น และสนับสนุนหรือเป็นผู้นำในการแข่งขันกีฬา ซึ่งเป็นความต้องการในลำดับสุดท้าย

กิจกรรมที่ เคยรับบริการมากที่สุดคือ ครู อาจารย์ออกเยี่ยมเยียนนักเรียนและผู้ปกครอง และช่วยเหลือกิจกรรมบางอย่าง เช่น งานบุญ งานศพ เป็นต้น ยังเป็นความต้องการสูงสุดของประชาชนด้วย และมีผู้ได้รับบริการมากถึงร้อยละ 46.4 ในส่วนอื่น ๆ ที่เห็นว่ายังไม่สอดคล้องระหว่างผู้ที่เคยได้รับบริการกับความต้องการ คือให้โรงเรียนร่วมกิจกรรมเพื่อ

ประโยชน์ของชุมชน เช่น ทำความสะอาดแก่สาธารณสุขสถาน ปลุกต้นไม้ เป็นต้นนั้น มีความต้องการอยู่ในลำดับที่ 2 แต่มีผู้ได้รับการบริการอยู่ในลำดับที่ 5 และต้องการให้โรงเรียนเป็นสื่อกลางที่จะนำความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นไปสู่ชุมชนนั้นอยู่ในลำดับที่ 3 แต่ผู้ที่เคยได้รับการบริการอยู่ในลำดับที่ 7 ซึ่งเป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อสรุปถึงความต้องการในการรับบริการชุมชนกับผู้ที่เคยได้รับการบริการชุมชน ในด้านการช่วยเหลือกิจกรรมชุมชนมีความสอดคล้องกัน และมีผู้ได้รับการบริการอยู่ในอัตราที่สูงคือ สูงสุดถึงร้อยละ 46.4

5. ด้านศิลปวัฒนธรรม

ด้านศิลปวัฒนธรรม ประชาชนมีความต้องการในด้านนี้ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในด้านเกี่ยวกับศาสนา คือให้โรงเรียนร่วมกับวัดหรือศาสนสถานอื่นจัดกิจกรรม เสริมสร้างและพัฒนาจิตใจของนักเรียนและประชาชน และนำนักเรียนเข้าวัดหรือศาสนสถานอื่น เพื่อร่วมพิธีกรรมทางศาสนา จะเป็นความต้องการในลำดับที่ 1 รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ การสนับสนุนการลดอบายมุข การอบรมนักเรียนและสนับสนุนให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดงานเผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และงานอาชีพของท้องถิ่น การรวบรวมประวัติความเป็นมาของประเพณีท้องถิ่น บุคคลสำคัญ ปุชนิยสถาน นิทานพื้นบ้าน และร่วมกันจัดการละเล่น ร่วมกับท้องถิ่นเป็นความต้องการในลำดับสุดท้าย

ส่วนในด้านของผู้ที่เคยได้รับการบริการนั้น มีความสอดคล้องกับความต้องการในการรับบริการเป็นส่วนใหญ่ เช่น การนำนักเรียนเข้าวัดหรือศาสนสถาน ทำบุญตักบาตร หรือประกอบพิธีทางศาสนา ร่วมจัดกิจกรรมเพื่อ เสริมสร้างและพัฒนาจิตใจนักเรียน และการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ มีความสอดคล้องกันมาก และจะสังเกตได้ว่า ผู้ที่เคยได้รับการบริการชุมชนจากโรงเรียนในด้านนี้มีมากพอสมควร เช่น ในการร่วมมือในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนจะมีผู้ที่เคยได้รับการบริการถึงร้อยละ 62.2

6. ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์

ความต้องการในการรับบริการด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ความต้องการส่วนใหญ่ในลำดับแรก ๆ นั้นจะเป็นในด้านการใช้สถานที่

เกี่ยวกับทางด้านอาชีพ เช่น การใช้สถานที่ของโรงเรียนในการสาธิตการประกอบอาชีพใหม่ ๆ การทำแปลงสาธิต ไร่นาสวนผสม ส่วนในการให้บริการด้านอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง เครื่องเสียง หรืออุปกรณ์กีฬาจะมีความต้องการน้อยกว่า แต่การบริการในด้านอุปกรณ์บางอย่าง เช่น เครื่องอัดสำเนา หรือเครื่องถ่ายเอกสารนั้น มีความต้องการเป็นลำดับที่ 2 ด้วยเหตุว่าในชุมชนนั้น ๆ จะมีอุปกรณ์เหล่านี้เฉพาะที่โรงเรียนเท่านั้น

ส่วนในด้านของผู้ที่เคยได้รับบริการในด้านนี้ มีความแตกต่างและไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน กล่าวคือ ในการจัดสถานที่ในการสาธิตการประกอบอาชีพใหม่ ๆ นั้น มีความต้องการสูงสุด แต่มีผู้ได้รับการบริการน้อยที่สุด คือมีผู้ได้รับการเป็นลำดับสุดท้าย ส่วนในการให้ยืมอุปกรณ์และเครื่องใช้บางอย่าง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง เครื่องเสียงนั้น มีความต้องการน้อยที่สุด แต่มีผู้ที่เคยได้รับบริการมากที่สุด เช่นเดียวกัน จึงอาจจะสรุปได้ว่าการบริการในด้านนี้ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเท่าที่ควร

ความต้องการในการสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในด้านการสนับสนุนโรงเรียนมัศึกษานั้น การช่วยสอดส่องดูแลนักเรียนและแจ้งต่อทางโรงเรียนเมื่อพบนักเรียนประพฤติคนไม่ถูกระเบียบหรือไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นนักเรียน มีความต้องการเป็นอันดับที่หนึ่ง และเคยให้การช่วยเหลือเป็นอันดับที่ 3 การร่วมบริจาคเงิน อุปกรณ์การเรียนการสอน ทุนการศึกษา มีความต้องการสนับสนุนเป็นอันดับที่ 2 และได้เคยให้การสนับสนุนเป็นอันดับที่ 1 ซึ่งมีความสอดคล้องกัน ส่วนในการเป็นวิทยากรในการบรรยายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ด้านศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นนั้น ต้องการสนับสนุนเป็นลำดับสุดท้าย และเคยให้การสนับสนุนเป็นลำดับท้าย เช่นเดียวกัน เห็นได้ว่าการเป็นกรรมการโรงเรียน การร่วมประชุมกับทางโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนการสอน หรือการบริการชุมชน มีความต้องการอยู่ในลำดับท้ายของความ ต้องการในการสนับสนุนโรงเรียน ซึ่งอาจมีสาเหตุเนื่องมาจากความรู้และความเข้าใจของประชาชนในด้านเหล่านี้

ความต้องการในการรับบริการชุมชนและการให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษาเมื่อศึกษาเป็นรายโรงเรียนแล้ว พอจะสรุปได้ดังนี้คือ ส่วนใหญ่มีความต้องการ เป็นเรื่องเศรษฐกิจ

และการประกอบอาชีพมากที่สุด โดยเฉพาะในเขตบริการของโรงเรียนมัธยมในเขตชนบท มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนในเขตเมือง เช่น โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย โรงเรียนสตรีสิริเกศ โรงเรียนกันทรลักษวิทยา โรงเรียนกันทรารมย์ เป็นต้น ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ มีความต้องการอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก ลำดับความต้องการรองลงมาคือ ด้านศิลปวัฒนธรรม จะเห็นว่าแต่ละรายโรงเรียนประชาชนมีความต้องการมากเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเพณีวัฒนธรรมและศาสนา ส่วนในด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน และด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์นั้น ประชาชนในแต่ละรายโรงเรียนมีความต้องการในเกณฑ์ค่อนข้างมาก แต่ในด้านการช่วยเหลือกิจกรรมชุมชนจะอยู่ในลำดับสุดท้ายของความต้อการ ส่วนในด้านการสนับสนุนโรงเรียนนั้นมีความต้องการ มีความต้องการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งในแต่ละโรงเรียนไม่มีความแตกต่างกันมากนัก

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการรับบริการชุมชนและการให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา

1. ปัญหาในด้านการรับบริการชุมชนจากโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในด้านที่เป็นปัญหาจากทางโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่เป็นปัญหาค่อนข้างน้อยที่นับว่าเป็นปัญหามากที่สุดคือ การสำรวจความต้องการของชุมชนในการรับบริการชุมชน และอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการบริการที่โรงเรียนจัดขึ้น ส่วนความเข้าใจของครู ผู้บริหารในวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของท้องถิ่นนั้น นับว่าเป็นปัญหาน้อยที่สุด

ในด้านที่เป็นปัญหาจากชุมชนนั้นระดับค่อนข้างน้อย และที่นับว่าเป็นปัญหามากที่สุดคือ ความยากจนของประชาชนที่จำเป็นต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปหารายได้มาเลี้ยงครอบครัวและเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและความมั่นใจของประชาชนในการจะขอรับบริการ จะเป็นปัญหาในลำดับต่อมา อันอาจจะเป็นเนื่องมาจากระดับความรู้ การประกอบอาชีพซึ่งส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร และการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนในด้านการให้บริการชุมชนที่โรงเรียนจัดขึ้น

2. ปัญหาและอุปสรรคในการสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในส่วนที่เป็นปัญหาจากทางโรงเรียนนั้น ปัญหาที่เกิดจากการจัดตั้งกรรมการศึกษา และการร่วมในการตัดสินใจและให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และปัญหามากที่สุด ส่วนในด้านอื่นถือว่าเป็นปัญหาน้อย ในส่วนที่ว่าโรงเรียนขอความสนับสนุนจากชุมชนมาก แต่ให้การบริการน้อยนั้น นับว่าเป็นปัญหาในลำดับสุดท้าย

ในส่วนที่เป็นปัญหาจากชุมชนนั้น อยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างมาก แต่ที่เป็นปัญหามากที่สุดก็คือ ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่จะให้การสนับสนุนโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านการเงิน ด้านแรงงาน และที่เป็นปัญหาน้อยที่สุดคือ การคมนาคม ซึ่งประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้น จะมีระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียนประมาณ 1-5 ก.ม.

ประชาชนมีข้อเสนอแนะและแนวทางในการแก้ไข ในด้านการรับบริการชุมชน และการให้การสนับสนุนโรงเรียน ทั้งในด้านที่เป็นปัญหาจากทางโรงเรียนและจากทางชุมชนนั้น ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและการศึกษาความต้องการที่แท้จริงจากชุมชนหรือของท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยเน้น เรื่องของการจัดการศึกษากับการประกอบอาชีพควบคู่กันไป และชุมชนยังต้องแก้ไขปรับปรุงในด้านความรู้ความเข้าใจให้มากขึ้น

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาสถานภาพและข้อมูลเฉพาะตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า

กลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองนักเรียน และเป็นเพศชายมากกว่าหญิง อายุอยู่ในระหว่าง 41-50 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีบุตร-ธิดา อยู่ในระหว่างการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา วุฒิการศึกษาสูงสุดจะจบชั้นประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และมีอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกับประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และรายได้เฉลี่ยต่อปีอยู่ในระหว่าง 5,000-10,000 บาท ส่วนในด้านการรวมกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่จัดขึ้นเพื่อผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจและมีผลต่อการประกอบอาชีพ ส่วนกลุ่มทางการศึกษานั้นยังมีเป็นจำนวนน้อย ระยะทางเดินทางจากบ้านไปโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ในระหว่าง 1-5 กิโลเมตร อันอาจจะเนื่องมาจากระยะทางในการเดินทางที่ไกล ๆ เป็นอุปสรรคในการเดินทางไปโรงเรียน โดยเฉพาะเส้นทางการคมนาคมในชนบทที่ห่างไกล ส่วนการติดต่อกับทางโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่ได้มีการติดต่อกับทางโรงเรียน และเป็นการติดต่อใน

ฐานะผู้ปกครองนักเรียน

2. จากการศึกษาความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชนและการสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า

2.1 ความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านการศึกษานั้น ประชาชนมีความต้องการในระดับค่อนข้างมาก และความต้องการเหล่านั้น เป็นความต้องการทางด้านการศึกษาในรูปแบบของการพัฒนาแนวคิดเพื่อการพึ่งตนเองของประชาชนและของนักเรียน เป็นลำดับสูงสุด และมีความต้องการที่จะได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่จำเป็นสำหรับประชาชนซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ความต้องการที่จะให้โรงเรียนจัดการศึกษาผู้ใหญ่สำหรับประชาชนที่ไม่มีโอกาสศึกษาในสถานศึกษานั้น เป็นความต้องการในลำดับสุดท้าย เห็นได้ว่าประชาชนมีความต้องการได้รับความรู้เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น มากกว่าการได้รับวุฒิทางการศึกษา ซึ่งไม่เป็นเฉพาะแต่ประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ เท่านั้น ดังที่ อรรถัย เพียรธรรม (2529 : 147-148) ได้ทำการศึกษาความต้องการของกลุ่มคนต่างอาชีพเกี่ยวกับการศึกษาในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก อำเภอศรีราชา ชลบุรี พบว่า ประชาชนมิได้ให้ความสนใจต่อการศึกษายาสายสามัญเท่านั้น แต่ต้องการพัฒนาความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น และจากปัญหาการว่างงานหลังจากจบการศึกษาแล้วนั้น ทำให้ประชาชนสนใจที่จะประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น แต่มีปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการ เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ที่เคยได้รับการบริการในด้านแนวคิดในการพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเองยังมีจำนวนน้อยที่สุด อันอาจจะเป็นเนื่องมาจากการปรับปรุงรูปแบบ และแนวคิดในด้านการให้การศึกษ ของสถานศึกษายังไม่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งยังมุ่งเน้นไปที่การศึกษาเพื่อได้วุฒิทางการศึกษา ทำให้ส่งผลถึงอัตราการว่างงานของผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่าง ๆ สูงขึ้น ดังเช่นในด้านของการให้การศึกษายุใหญ่นั้น ประชาชนมีความต้องการเป็นลำดับสุดท้าย แต่ปรากฏว่ามีผู้ที่เคยได้รับการบริการในด้านนี้ เป็นลำดับที่มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและศิลปวัฒนธรรมระยะที่ 6 ของจังหวัด ศรีสะเกษ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด 2529 : 5-7) ที่ว่า ปัญหาในการวางแผนการศึกษายังมีอยู่มาก เนื่องจากข่าวสารข้อมูลยังไม่เพียงพอ และยังไม่มีการสำรวจความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

เมื่อพิจารณาถึงความต้องการในด้านการศึกษาของประชาชนแล้วนั้น ประชาชนยังคงมีความต้องการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งตรงกับข้อค้นพบของ สัจด์ มิดกิตติ (2525 : 61-62) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงราย ที่พบว่า ผู้บริหาร ครู เกษตกร และผู้ที่ไม่ใช่เกษตกร มีความต้องการในการให้และรับบริการในด้านการศึกษาอยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถ้าหากโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาชนบท ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 : 2534) แล้วจะทำให้มีความสอดคล้องกับความต้องการในด้านการศึกษาของประชาชนอย่างแท้จริง กล่าวคือ มุ่งเน้นให้ประชาชนในชนบทที่ด้อยโอกาสในทางเศรษฐกิจและสังคม ได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถช่วยตนเองได้มากขึ้น พร้อมทั้งปรับตัวให้เข้ากับสภาพทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

2.2 ความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชนจากโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ จากการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความต้องการรับบริการในด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และค่าเฉลี่ยจากการบริการชุมชนในทุก ๆ ด้าน คือในด้านการศึกษา เศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน และด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ในด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ จะมีความต้องการสูงสุด ซึ่งได้ผลเช่นเดียวกับ สัจด์ มิดกิตติ ที่ทำการศึกษารายงานเรื่องบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงรายแล้วพบว่า เกษตกรและกลุ่มที่ไม่ใช่เกษตกรมีความต้องการในการจัดบริการชุมชนด้านเศรษฐกิจและอาชีพในระดับมาก (สัจด์ มิดกิตติ 2525 : 59) ด้วยเหตุผลที่ว่า สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปในปัจจุบันประชาชนต้องพบกับปัญหาการมีรายได้ต่ำ โดยเฉพาะจังหวัดศรีสะเกษ เป็นจังหวัดที่มีอัตราความหนาแน่นของความยากจนเป็นอันดับที่สองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาเหตุความยากจนในด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร เนื่องมาจากการชลประทานยังไม่มีทั่วถึงขาดความรู้ในการผลิต สภาพพื้นดินเป็นดินเค็ม ผลผลิตมีราคาต่ำ การทำการเกษตรยังต้องพึ่งธรรมชาติ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดศรีสะเกษ 2528 : 103-118)

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความต้องการในการรับบริการในด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพนี้ ประชาชนต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์และการแนะนำอาชีพในท้องถิ่น เช่น อุตสาหกรรมในครัวเรือน การเกษตรแบบครบวงจร อยู่ในค่าเฉลี่ยที่ระดับมาก เป็นผล เนื่องจากประชาชนต้องการประกอบอาชีพในท้องถิ่นที่ตั้งอยู่มากกว่าที่จะต้องย้ายถิ่นฐานในการประกอบอาชีพ แต่ด้วยเหตุผลในด้านสภาพดินที่ทำกินและปัญหาในด้านการชลประทาน ดังที่กล่าวมาแล้ว เป็นผลทำให้ประชาชนในจังหวัดศรีสะเกษ จะต้องย้ายถิ่นฐานทำกินหลังจากฤดูทำนาในอัตราที่สูงถึงร้อยละ 41.70 ของประชาชนที่เป็นชายในวัยระหว่าง 15-44 ปี (โฆสิต บั้นเปี่ยมรัษฎ์ และคณะ 2524 : 91-98) และจะเห็นได้ว่าประชาชนมีความต้องการให้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการสหกรณ์อยู่ในลำดับค่อนข้างสุดท้ายของความต้องการในด้านนี้ ทั้ง ๆ ที่การรวมกลุ่มในการดำเนินการจัดการเกี่ยวกับผลผลิตเป็นสิ่งจำเป็นสิ่งนี้อาจจะเนื่องมาจากการมองไม่เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มหรือสหกรณ์ และถึงจะมีการรวมกลุ่มอยู่แล้ว แต่ผลประโยชน์ที่ได้รับไม่คุ้มค่ากับการลงทุน (ปรีชา เศรษฐีธร 2527 : 8)

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่เคยได้รับบริการชุมชนในด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพมีอัตราส่วนน้อยที่สุดในการรับบริการทุก ๆ ด้าน แต่ในขณะที่มีความต้องการในด้านนี้มากที่สุด ซึ่งอาจจะมีสาเหตุเนื่องจากบุคลากรของทางโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านเหล่านี้ และความพร้อมที่จะให้บริการแก่ประชาชนและจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงในชนบท โดยเฉพาะในด้านการบริการด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ โรงเรียนยังจะต้องมีปัญหายู่อีกมากในการให้บริการ เนื่องจากขั้นตอนวิธีการตลอดจนระเบียบของทางราชการที่จุกจิก และซับซ้อน ทำให้การดำเนินการบริการชุมชนในด้านนี้ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่หรือไม่สามารถขยายขอบข่ายไปได้เลย (อภิชัย พันธเสน 2529 : 93) แต่ผู้วิจัยเห็นว่าถ้ามีการศึกษาความต้องการของประชาชน และศึกษาสภาพท้องถิ่นแล้วดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาชนบทของกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา (2528 : 7-9) การบริการชุมชนในด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพจะสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้มากกว่าในผลการวิจัยนี้

2.3 ความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชนด้านสุขภาพอนามัยพบว่า ประชาชนมีความต้องการในด้านนี้ค่อนข้างมากอันอาจสาเหตุ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ใน จังหวัดศรีสะเกษ ยังประสบปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ไม่เพียงแต่การขาดแคลนแพทย์และพยาบาล เท่านั้น แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งจากรายงานจากโรงพยาบาลทั่วจังหวัดศรีสะเกษพบว่า ในปี พ.ศ. 2528 โรคที่ประชาชนเป็นกันมาก เนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจในสาธารณสุขมูลฐาน กล่าวคือ โรคภาวะการตั้งครรภ์ การคลอดและการอยู่ไฟ 7,080 คน โรคลำไส้อักเสบและท้องร่วง 4,146 คน ไข้เลือดออก และไม่ทราบสาเหตุ 4,083 คน และความต้องการประการแรกคือ ให้โรงเรียนแนะนำและให้ความรู้ในการถนอมอาหารแก่นักเรียนและประชาชน ลำดับต่อมาคือการเผยแพร่และให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนในการป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิด โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในเขตเมืองนั้น มีแนวโน้มในการใช้ยาในทางที่ผิดของนักเรียนมากขึ้น ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งของโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนากีฬา นันทนาการและพลานามัยซึ่งอยู่ในแผนพัฒนาชนบทของกรมสามัญศึกษา (กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา 2528 : 7-9) จากการวิจัยยังพบว่า ประชาชนต้องการให้โรงเรียนประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการในด้านสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน ซึ่งในส่วนนี้สามารถเข้าไปบริการชุมชนในด้านการรวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์ยา การให้ความรู้เบื้องต้นในด้านการสาธารณสุขมูลฐาน หรือการจัดเชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจากสถานีนอนามัยหรือแพทย์ พยาบาลจากโรงพยาบาลซึ่งปัจจุบันได้มีฝ่ายส่งเสริมสุขภาพอนามัยมาให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนในลักษณะที่ประสานงาน ดังที่ ทิพาพร วรรณประภา (2524 : 41) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการแก้ปัญหาสาธารณสุขในชุมชนไว้ว่า "ครูอาจจะทำหน้าที่นี้ได้โดยช่วยประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานทางด้านอนามัยหรือสาธารณสุข"

ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้เคยรับบริการชุมชนในด้านสุขภาพและอนามัยนั้นมีจำนวนมากพอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปจากการประเมินโครงการเรียนมัธยมศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบท (มพช.) ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2525 : 74) ได้พบว่า "...กิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ชุมชนพอใจมากที่สุดคือ กิจกรรมด้านสุขภาพอนามัย" แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การให้บริการบางอย่างยังไม่สอดคล้องจำนวนของผู้ที่เคยได้รับการ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากยังขาดการศึกษาความต้องการของชุมชนและถ้าได้ศึกษาและดำเนินการ

2.5 ความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชนจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านศิลปวัฒนธรรม จากการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความต้องการในการรับบริการชุมชนในด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างมากในทุกเรื่อง และเมื่อศึกษาเป็นรายข้อจะพบว่า ประชาชนมีความต้องการให้โรงเรียนกับวัดหรือศาสนสถานอื่น ๆ จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างและพัฒนาจิตใจของนักเรียนและประชาชนในท้องถิ่น และให้โรงเรียนนำนักเรียนเข้าวัดหรือศาสนา ทำบุญตักบาตรหรือประกอบพิธีทางศาสนา เพื่อร่วมกิจกรรมกับชุมชนและวัดหรือศาสนสถานเป็นลำดับสูงสุดในส่วนนี้ประชาชนมีความต้องการให้โรงเรียนเป็นแหล่งที่รักษาศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งทางด้านศาสนาด้วย จากเหตุที่ว่า ถึงแม้จังหวัดศรีสะเกษมีโบราณสถานที่สำคัญหลายแห่ง แต่ยังไม่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานใดอย่างเป็นจริง ขาดการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่น และมีปัจจุบันวัฒนธรรมทางตะวันตกและสังคมเมืองได้เข้าไปมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของประชาชนอย่างรุนแรง โดยเฉพาะเยาวชน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ, 2529 : 5-7) อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธซึ่งความต้องการนี้ได้ผสมผสานระหว่างความเชื่อ ศสนคติของประชาชนที่มีต่อศาสนา

ความต้องการในลำดับรองลงมาคือ การร่วมจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเข้าพรรษา วันลอยกระทง เป็นต้น การสนับสนุนและเป็นผู้ดำเนินการลอบบายมุข อบรมนักเรียนให้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่น เผยแพร่และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และงานอาชีพในท้องถิ่น เช่น การทอผ้าพื้นเมือง การจัดรวบรวมประเพณี บุคคลสำคัญ ปุชนิยสถาน และจัดการละเล่นร่วมกับชุมชนตามลำดับ จากผลการวิจัยยังค้นพบว่า ประชาชนเคยได้รับบริการชุมชนจากทางโรงเรียน ในด้านศิลปวัฒนธรรม สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในด้านนี้ และยังคงอยู่ในอัตราส่วนในการรับบริการที่สูง เห็นได้ว่า โรงเรียนมีส่วนในการบริการด้านนี้อยู่ในลำดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ อารี ไชยราช (2523 : 55) ได้ศึกษามีปัญหาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับตำบล ในเขตการศึกษา 10 ในปี พ.ศ. 2523 พบว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ข้อที่จัดทำมากที่สุดคือ การจัดงานประเพณีต่าง ๆ ร่วมกับท้องถิ่น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ยังคงเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่สืบทอดวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม และค่านิยมที่ดีของสังคมไว้ จะได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการรับผิดชอบต่อ เยาวชนและท้องถิ่นในด้านของวัฒนธรรมและประเพณี

2.6 ความต้องการในการรับบริการชุมชนในด้านอาคารสถานที่ และอุปกรณ์พบว่า ประชาชนมีความต้องการรับบริการในด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการในด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการช่วยเหลือกิจกรรมชุมชนแล้ว ความต้องการในด้านอาคารสถานที่จะเป็นความต้องการลำดับสุดท้าย ซึ่งตรงกับที่ สัจด์ มิตกิตติ (2526 : 66) ที่ทำการศึกษากาบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงรายพบว่า ผู้บริหาร ครู เกษตรกร และผู้ใช้เกษตรกรมีความต้องการรับบริการทางด้านอาคารสถานที่ และอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ความต้องการในการรับบริการในด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์นั้น ประชาชนมีความต้องการให้โรงเรียนจัดสถานที่สาธิตการประกอบอาชีพใหม่ ๆ แก่ชุมชน เช่น การทำแปลงสาธิต ไร่นาสวนผสม การใช้อุปกรณ์บางอย่าง เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องอัดสำเนา การให้ประชาชนยืมอุปกรณ์ และเครื่องมือบางอย่างเพื่อสาธิตในทางการเกษตร ซึ่งเป็นการใช้สถานที่และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับทางารประกอบอาชีพทั้งสิ้น ส่วนในความต้องการอุปกรณ์และการใช้สนามกีฬา และการให้บริการอุปกรณ์บางอย่าง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง เครื่องเสียง เป็นต้น ประชาชนมีความต้องการเป็นลำดับท้ายของความต้องการในด้านนี้ ด้วยเหตุจากการเดินทางขนย้ายอุปกรณ์เป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะการคมนาคมที่ไม่สะดวก อีกทั้งเนื่องมาจากในบางส่วนมีที่เป็นของชุมชนเอง เช่น ที่ทำการสภาตำบล หรือแม้กระทั่งศาลาวัดที่อยู่ในชุมชนนั้น และบางครั้งได้รับการบริการในด้านนี้จากโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีอยู่ในเกือบทุกชุมชน จากผลการวิจัยยังได้ชี้ชัดให้เห็นว่า ความต้องการในส่วนที่ต้องการให้โรงเรียนจัดสถานที่ในการสาธิตการประกอบอาชีพใหม่ ๆ แก่ชุมชน เช่น การทำแปลงสาธิต ไร่นาสวนผสม และให้ประชาชนยืมอุปกรณ์และเครื่องมือบางอย่างเพื่อสาธิตทางการเกษตรและการประกอบอาชีพนั้น มีความต้องการในลำดับสูงและสูงสุด แต่ผู้ที่เคยได้รับบริการในด้านดังกล่าวกลับมีจำนวนน้อยที่สุด ส่วนในความต้องการให้โรงเรียนบริการให้ยืม โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง เครื่องเสียงนั้น จำนวนผู้ที่เคยได้รับบริการในอัตราส่วนมากที่สุด แต่ประชาชนมีความต้องการน้อยที่สุด

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การบริการชุมชนในด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ประชาชนจะต้องเข้าไปหาโรงเรียนเมื่อมีความต้องการรับบริการ ซึ่งต่างจากการบริการในด้านอื่น ๆ ที่โรงเรียนจะต้องออกไปหาประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม โรงเรียนมีความพร้อมในส่วนนี้ อยู่มาก และตามหลักการบริหารการศึกษาแล้ว โรงเรียนย่อมเป็นศูนย์ประชาคม โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อประชาชน และเป็นของประชาชน โรงเรียนควรให้สิทธิแก่ประชาชนในการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนตามโอกาส (กัญญา สาร 2523 : 473-474) โดยโรงเรียนเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ตามความจำเป็น และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการให้บริการของโรงเรียน

3. ความต้องการของประชาชนในการสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประชาชนมีความต้องการในการสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าความต้องการในการสนับสนุนโรงเรียนในระดับต้น ๆ นั้นจะเป็นการให้ความสนับสนุนในด้านที่ไม่ต้องใช้ความรู้และความคิด หรือความสามารถในการแสดงความคิดเห็นมากนัก กล่าวคือ ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน และแจ้งคําท่างโรงเรียน เมื่อพบนักเรียนประพฤติคนไม่ถูกระเบียบหรือไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นนักเรียน มีความต้องการสนับสนุนเป็นลำดับที่หนึ่ง ร่วมบริจาคเงินให้กับโรงเรียนในด้านการเรียนการสอนของนักเรียน เช่น ทุนการศึกษา อุปกรณ์ การเรียนการสอนของนักเรียน เช่น ทุนการศึกษา อุปกรณ์ การเรียนการสอนเป็นลำดับที่สอง อันอาจมีสาเหตุมาจากความรู้และวุฒิทางการศึกษาของประชาชน ซึ่งส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา และการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนมีอาชีพเกษตรกรรม และการไม่มีเวลาเพียงพอที่จะร่วมให้ความคิดเห็นหรือร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้การศึกษาแก่ประชาชนและการบริการชุมชน ส่วนความต้องการสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษาในการร่วมประชุมเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักเรียน การร่วมแก้ปัญหาในด้านการบริการชุมชน เป็นกรรมการโรงเรียนหรือเป็นกรรมการศึกษาของโรงเรียน และการเป็นวิทยากรในการบรรยาย เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น ประชาชนมีความต้องการในลำดับท้าย ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ

อย่างค่อเนื่องแล้ว การบริการในด้านนี้ก็ประสบความสำเร็จขึ้นตามลำดับ

2.4 ความต้องการของประชาชนในการรับบริการด้านการช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน จากการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความต้องการในด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ซึ่งตรงกับ สัจจ มิตกิตติ (2525 : 60) ที่ทำการศึกษาในเรื่องการให้บริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงราย พบว่า เกษตรกรและผู้ที่ไม่ใช่เกษตรกร มีความต้องการให้โรงเรียนจัดบริการชุมชน ด้านการช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน อยู่ในระดับมาก และพบว่า ความต้องการอันดับสูงสุดในด้านนี้คือ ต้องการให้ครู อาจารย์ออกเยี่ยมเยียนนักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนและช่วยเหลือกิจกรรมบางอย่างของชุมชน เช่น งานศพ งานบุญต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนในเรื่องให้โรงเรียนจัดกิจกรรมในด้านอื่น ๆ นั้น มีความต้องการอยู่ในระดับค่อนข้างมาก กล่าวคือ ในด้านร่วมกับชุมชนเพื่อประโยชน์แก่ชุมชน เช่น ทำความสะอาดแก่สาธารณสถาน ปลูกต้นไม้ เป็นต้น และจัดสนับสนุนกิจกรรมอาสาพัฒนาให้แก่ นักเรียน เป็นความต้องการในลำดับรองลงมา ซึ่งความต้องการดังกล่าวมุ่งเน้นในด้านการมีกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และจะนำไปสู่การพัฒนาในการบริการชุมชนในด้านอื่น ๆ ดังที่ วิลเลียม (William 1978 : 265) กล่าวว่า นักเรียน ครูและประชาชน คนหนุ่มสาวสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นไปมาหาสู่และยังควรมีการนำผู้ปกครอง ประชาชนร่วมกับครูผู้บริหารดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์สองทาง คือ จากโรงเรียนสู่ชุมชน และโรงเรียนจะได้รับการตอบสนองในการสนับสนุนจากชุมชน เช่นกัน

จากการวิจัยที่พบว่า จำนวนผู้ที่เคยได้รับการบริการชุมชนในด้านนี้มีจำนวนมาก และส่วนใหญ่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนเช่นกัน เช่น ต้องการให้ครู อาจารย์ออกเยี่ยมเยียนนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนและช่วยเหลือกิจกรรมบางอย่างของประชาชน เช่น ช่วยงานศพ งานบุญต่าง ๆ เป็นต้น เป็นความต้องการในระดับสูงสุด และมีผู้ที่เคยได้รับการบริการมากที่สุดเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฅรงค์ กัญจนานนท์ (2526 : 64-66) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 12 พบว่า การให้บริการและร่วมมือกับชุมชน การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนอยู่ในระดับมาก

กิติไชท ห้อยยี่งู (2528 : 122) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อการพัฒนาชนบท : การศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนถิ่นโอกาส ได้พบว่า ประชาชนมีความต้องการในการมีส่วนร่วมในฐานะผู้สนับสนุน ในด้านการบริจาคเงินมากที่สุด และลำดับสุดท้าย คือ การเป็นวิทยากร ลักษณะของผู้ปกครองที่เป็นนักเรียนต้องการสนับสนุนน้อยคือ การร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาและการเป็นวิทยากร

จากผลการวิจัย มีข้อค้นพบว่า มีจำนวนผู้ที่เคยให้การสนับสนุนมีจำนวนมากพอสมควร คือ ในการร่วมบริจาคเงินให้กับทางโรงเรียนนั้น มีผู้เคยให้การสนับสนุนคิดเป็นร้อยละ 54.7 ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่มาก ส่วนผู้ที่เคยให้การสนับสนุนในลำดับรองลงมาได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน เช่น จัดงานกับทางโรงเรียน เช่น งานวันเด็ก เป็นต้น การช่วยสอดส่องดูแลนักเรียนที่ประพฤติตนไม่ถูกระเบียบ การช่วยประชาสัมพันธ์งานของทางโรงเรียน การร่วมประชุมเกี่ยวกับการเรียนการสอนในบางโอกาส เป็นกรรมการศึกษาของโรงเรียน ส่วนความต้องการในการสนับสนุนโรงเรียนที่เคยให้บริการน้อย ได้แก่ การแก้ปัญหาด้านการบริการชุมชนของทางโรงเรียน การเป็นวิทยากร การให้พันธุ์ไม้ หรือให้ยืมโค กระบือ เพื่อสาธิตทางการเรียนการสอน และการนำผลผลิตและสินค้าไปแสดงหรือขาย เมื่อโรงเรียนจัดตลาดนัดขึ้น เป็นลำดับสุดท้าย อาจเป็นสาเหตุมาจากในช่วงเวลาของฤดูการทำนานั้นโรงเรียนมีความต้องการใช้วัว กระบือในขณะที่ประชาชนมีความต้องการใช้ในการประกอบอาชีพ เช่นเดียวกัน ส่วนในการนำผลผลิตและสินค้าไปแสดงหรือขายนั้น ประชาชนส่วนใหญ่มีผลผลิตที่คล้ายคลึงกัน เช่น ปลูกข้าวเหมือนกัน ปลูกพืชผัก เช่นเดียวกันในช่วงฤดูฝนและฤดูหนาว แต่ในช่วงฤดูแล้งก็จะประสบปัญหาความแห้งแล้งเหมือนกัน และประชาชนในชนบทยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเกี่ยวกับผลผลิต และวิธีการเพิ่มผลผลิตให้คงอยู่ตลอดปี เนื่องจากสภาพความแห้งแล้งและขาดเทคโนโลยีทางการเกษตร เช่น การปลูกพืชไร่นาสวนผสม หรือการเกษตรแบบครบวงจร

4. ความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชน และให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยจำแนกเป็นรายโรงเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตบริการของทุกโรงเรียนมีความต้องการ

ในการรับบริการชุมชนอยู่ในระดับมาก และค่อนข้างมาก โดยจะเห็นความแตกต่างกันอยู่บ้างใน เช่น ในด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ เห็นได้ว่า ประชาชนในเขตเมือง เช่น โรงเรียน ศรีสะเกษวิทยาลัย โรงเรียนสตรีสิริเกศ โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา โรงเรียนขุนันท์ โรงเรียน กันทรารมย์ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ มีความต้องการในการรับบริการชุมชน ในด้านนี้ค่อนข้างมาก ส่วนโรงเรียนที่อยู่ในเขตชนบทส่วนใหญ่มีความต้องการในการรับบริการ ในด้านนี้มาก อันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจและการมีรายได้ของประชาชน ประชาชนในชนบท ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร แต่ในเขต เมืองนั้นส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและรับราชการ ประชาชนในชนบทจึงมีความต้องการรับบริการในด้านนี้สูงมาก รองลงมาได้แก่ ความต้องการ ในด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งโรงเรียนยังคงเป็นสถาบันที่สำคัญในการสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่น ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นสถาบันเดียวในท้องถิ่นที่มีความสำคัญและจัดกิจกรรมในรูปแบบ เหล่านี้ได้เป็นอย่างดีเสมอและต่อเนื่องตลอดมา

ในด้านการสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้น ประชาชนในเขตบริการของแต่ละ โรงเรียนมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ไม่มีความแตกต่างกันมากนักระหว่างโรงเรียนใน เมืองกับในชนบท

5. ปัญหาและอุปสรรคในการบริการชุมชนและให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา

5.1 ปัญหาและอุปสรรคในการรับบริการชุมชนที่เป็นปัญหาจากทางโรงเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ที่เป็นปัญหาอยู่ในระดับมากคือ การสำรวจความต้องการของชุมชนในการ รับบริการชุมชนจากโรงเรียน ซึ่งเป็นปัญหาที่หนึ่ง และนับว่าเป็นความ เป็นอย่างยิ่งที่จะนำ การ พัฒนาไปสู่ชุมชน ถ้าขาดการสำรวจความต้องการของชุมชนแล้ว ย่อมทำให้การพัฒนาไม่ประสบผล ดังที่ ค้วน ขาวหนู (2529 : 7) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาชุมชนอันดับแรกคือ ศึกษาข้อมูล เพื่อทราบความต้องการหรือปัญหาและสาเหตุของปัญหานั้น ๆ ของชุมชนที่แท้จริง และสอดคล้อง กับ กิตติโชค ห้อยยี่งู (2527 : 128) ซึ่งทำการศึกษาคำมีส่วนร่วมของประชาชนในโรงเรียน มัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท : การศึกษาเฉพาะกรณีในโรงเรียนถิ่นโอภาสวิทยา ได้พบว่า ปัญหา ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในส่วนที่เป็นปัญหาจากทางโรงเรียน มีความถี่สูงสุดคือ ผู้บริหาร ไม่ให้ความสำคัญต่องานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รองลงมาได้แก่ โรงเรียน ไม่ได้ชี้แจงให้ประชาชนทราบบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

จากผลการวิจัยปัญหาที่ตามมาเป็นลำดับที่ 3 ของปัญหาจากทางโรงเรียน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนปัญหารองมาอีกคือ ด้านความพร้อมของโรงเรียน ทั้งในด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรในการบริการชุมชน ส่วนความเข้าใจของครู ผู้บริหารในวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นนั้นนับว่าเป็นปัญหาในลำดับสุดท้าย ผลของการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าครู ผู้บริหาร จะมีความ เข้าใจในวัฒนธรรมประเพณีหรือภาษามากน้อย อย่่างไรก็ตาม ไม่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการให้การบริการชุมชน

ในด้านที่เป็นปัญหาจากชุมชนนั้น ปัญหาทุกปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย แม้ปัญหาในลำดับที่ 1 ได้แก่ ความยากจนของประชาชน จึงทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะให้การสนับสนุนเมื่อมีเวลาน้อยไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับทางโรงเรียน ปัญหาที่เป็นลำดับรอง ๆ จึงตามมา กล่าวคือ ประชาชนขาดความ เข้าใจในการให้บริการชุมชนของโรงเรียน และขาดความมั่นใจที่จะเข้ามาใช้บริการ ส่วนในด้านขั้นตอนในการรับบริการ เส้นทางคมนาคมและการยอมรับวิทยาการใหม่ ๆ นั้น เป็นปัญหารองลงมา อาจจะกล่าวได้ว่า ถ้าประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่หรือฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีย่อมทำให้ปัญหาในด้านอื่น ๆ ลดน้อยตามไปด้วย

5.2 ปัญหาและอุปสรรคในการให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา

ปัญหาจากทางโรงเรียนนั้นประชาชนมีความคิด เห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ การจัดตั้งกรรมการศึกษาจากประชาชนในการร่วมให้คำปรึกษา อันอาจจะมีสาเหตุจาก โรงเรียนยังไม่ให้ความสำคัญในกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียน หรือ เมื่อมีการประชุมแนวความคิดส่วนใหญ่ผู้ที่แสดงความคิดเห็นจะเป็นครู และผู้บริหารภายในโรงเรียน ซึ่งยังมองไม่เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนเท่าที่ควร ส่วนปัญหาอันดับรองลงมาจะเป็นการขอรับการสนับสนุนจากชุมชนส่วนใหญ่เป็นเงินและวัสดุ ส่วนด้านความคิดนั้นยังไม่ให้ความสำคัญ ลำดับต่อมาคือการประชาสัมพันธ์ในการรับการสนับสนุน การเปิดโอกาสให้ชุมชน เข้าร่วมในการสนับสนุน ที่เป็นปัญหาในลำดับสุดท้ายคือโรงเรียนขอความร่วมมือมากกว่าการให้บริการ

ในด้านที่เป็นปัญหาจากทางชุมชนนั้นอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะความรู้ความ เข้าใจของประชาชนที่จะให้การสนับสนุนซึ่ง เป็นปัญหา เช่น เกี่ยวกับการรับบริการ ลำดับ

ต่อมาคือ ความรู้ ความสามารถในการให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ ความจำกัดในด้านเวลาที่จะเข้าไปร่วมประชุมปรึกษาในการจัดกิจกรรมส่วนในลำดับสุดท้าย คือ การคมนาคม ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการคมนาคมมากนัก เพราะอยู่ในเขตบริการชุมชนในระยะทาง 1-5 ก.ม. เป็นส่วนใหญ่

เป็นที่น่าสังเกตว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่มีดีเท่าที่ควร ดังในปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านการรับบริการและการให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงทำให้ประชาชนไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน และบทบาทของประชาชนที่มีต่อโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ควรจะเป็นลักษณะแบบสองทาง คือ ในเขตโรงเรียนให้การบริการชุมชนแล้ว โรงเรียนจะต้องหาวิธีนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ร่วมดำเนินกิจกรรม แสดงความคิดเห็นในการจัดโรงเรียน (สุภรณ์ ศรีพหล 2526 : 300-301) แต่จะต้องดำเนินการในรูปแบบที่เป็นประชาธิปไตย โดยมีหลักการและการกำหนดขอบเขตบทบาท และหน้าที่ของแต่ละส่วนให้ชัดเจน โดยในสิ่งต่าง ๆ โรงเรียนจะต้องทำเป็นตัวอย่างที่ดีให้ชุมชนได้รับรู้และยอมรับ เพราะถ้าโรงเรียนยังไม่มีความพร้อมในด้านการเป็นผู้นำที่ดีเพียงพอแล้ว แนวทางจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาก็นับว่ายังเป็นเพียงนามธรรมที่กล่าวขึ้นมาอย่างลอย ๆ เท่านั้น และเมื่อใดก็ตามที่โรงเรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้นำ อย่างมีจิตสำนึกในการรับใช้ชุมชน นั้นก็ย่อมหมายถึง การพัฒนานั้นได้เกิดเป็นรูปธรรมขึ้นมาแล้วอย่างแท้จริง

6. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขในการรับบริการและการให้การสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษาจากประชาชน

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขในการรับบริการชุมชนทั้งที่มาจากทางโรงเรียนและชุมชน ส่วนใหญ่เสนอแนะให้มีการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น มีการสำรวจความต้องการของชุมชน ให้ครู อาจารย์ออกพบปะนักเรียน และให้โรงเรียนบริการในด้านการประกอบอาชีพให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการในด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ ส่วนของชุมชนนั้นให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแจ้งข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียนให้ประชาชนทราบ ประชาชนควรเข้าไปสัมพันธ์กับโรงเรียนให้มากกว่าเดิม และให้ความสนใจในการบริการชุมชนอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขในการสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการให้โรงเรียนแจ้งให้ทางชุมชนทราบว่าโรงเรียนต้องการอะไร ซึ่งอาจจะแจ้งไปทางนักเรียนก็ได้ เวลาและโอกาสในการขอรับการสนับสนุน ซึ่งในบางโอกาสประชาชนไม่สามารถไปร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้ เนื่องจากการประกอบอาชีพ การให้ครู อาจารย์ ออกเยี่ยมเยียนนักเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยังเป็นข้อเสนอแนะมาโดยตลอด ส่วนด้านชุมชนนั้นให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแจ้งต่อทางชุมชนว่าโรงเรียนต้องการอะไรบ้าง ความสนใจอย่างจริงจังในการให้การสนับสนุนโรงเรียน และการรวมกลุ่มเพื่อมีการร่วมมือในการสนับสนุนโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะคือผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษควรนำผลการวิจัยไป เป็นข้อมูล เพื่อจัดดำเนินการในด้านการให้บริการชุมชน เพื่อสนองต่อ ความต้องการของประชาชนในเขตบริการของโรงเรียน
  - 1.2 จากผลการวิจัยความต้องการของประชาชนในการรับบริการชุมชนในด้าน เศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพ เป็นความต้องการในลำดับสูง โรงเรียนจึงควรจัดหลักสูตร การสอนในด้านวิชาอาชีพ เพื่อให้ผู้จบการศึกษาในแต่ละระดับสามารถออกไป ประกอบอาชีพอิสระ หลังจากจบการศึกษา
  - 1.3 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรให้ความสำคัญในด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดการพึ่งพากันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มุ่งเน้นการ แก้ปัญหาในรูปของกรรมการ และให้ความสำคัญต่อผู้นำท้องถิ่น และผู้ปกครองนักเรียนในการ แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะในเรื่องต่าง ๆ ตามโอกาสอันสมควร เพื่อมุ่งให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียน
  - 1.4 ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดดำเนินการบริการ ในรูปของโรงเรียนชุมชน โดยจัดทำปรัชญา นโยบาย วัตถุประสงค์ โดยให้ความสำคัญในการ บริการชุมชน และจัดทำโครงการเพื่อสนองต่อนโยบายการบริการชุมชน โดยน่านโยบาย

การพัฒนาชนบทของกรมสามัญศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 (พุทธศักราช 2530-2534) มาดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ งานวิจัยในครั้งต่อไป ควรจะได้ทำการวิจัยในจังหวัดอื่น โดยเฉพาะจังหวัดที่มีปัญหาในด้านเศรษฐกิจและการศึกษา ของประชาชน
2. ควรจะมีการทำการวิจัย เปรียบเทียบความต้องการของประชาชนในการรับ บริการชุมชน กับความต้องการของครู ผู้บริหาร ในการให้บริการชุมชนว่า มีความสอดคล้อง กันมากน้อยเพียงใด
3. การวิจัยครั้งนี้ยังอยู่ในขั้นตอนการสำรวจความต้องการของประชาชนในการรับ บริการชุมชนเท่านั้น ควรจะมีการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในการบริการชุมชน และการประเมิน โครงการในระหว่างการดำเนินงานและหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อนำผลการวิจัยมา ปรับปรุงการให้บริการชุมชน
4. ควรมีการวิจัย เพื่อศึกษาถึงความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการ ชุมชน และปัญหาอุปสรรคในการบริการชุมชน ทั้งที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน โดยอาจจะ ใช้กลุ่มตัวอย่างที่มาจากครู ผู้บริหาร พัฒนาการ เกษตรอำเภอ และองค์การเอกชนที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาชนบท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย